



طراحی لباس صحنه مبانی و اصول

پروانه قاسمیان دستجردی
عضو هیئت علمی دانشگاه علم و فرهنگ

www.ketab.ir

سرشناسه	: قاسمیان دستجردی، پروانه، ۱۳۴۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: مبانی و اصول طراحی لباس صحنه/ پروانه قاسمیان دستجردی.
مشخصات نشر	: تهران: سازمان جهاد دانشگاهی تهران، انتشارات، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۲۵۴ص: مصور (رنگی).
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۱۳۳-۵۸۵-۳
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۵۱-۲۵۴.
موضوع	: طراحی لباس هنری و مخصوص Costume design
شناسه افزوده	: سازمان جهاد دانشگاهی تهران، انتشارات
رده بندی کنگره	: TT۵۰۷
رده بندی دیویی	: ۲۶/۷۹۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۷۶۶۹۱۱
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا



www.ketab.ir

نام کتاب:	مبانی و اصول طراحی لباس صحنه
مؤلف:	پروانه قاسمیان دستجردی
ناشر:	انتشارات سازمان جهاد دانشگاهی تهران
چاپ و صحافی:	و امین
نوبت چاپ:	اول - بهار ۱۴۰۱
شمارگان:	۱۰۰ نسخه
قیمت:	۷۰۰۰۰ تومان
ناظر چاپ:	احمدارش
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۱۳۳-۵۸۵-۳
نشانی:	تهران - صندوق پستی ۱۸۶ - ۱۳۱۴۵
تلفن:	۶۶۹۵۴۳۸
تلفکس:	۶۶۴۶۴۹۴۱
مراکز پخش:	خانه کتاب دانشگاه: ۶۱۱۱۲۸۵۰ - فروشگاه الکترونیکی: ۶۶۹۷۳۴۲۳
	fidibo.com مراجعه بفرمایید.

این اثر، مشمول قانون حمایت مولفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است. هرکس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف یا ناشر تکثیر و کپی برداری کند، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

فهرست مطالب

۴۰.....	ژانر کم‌دی: خنده، خنده	۱۱.....	پیش‌گفتار
۴۱.....	ژانر جنایی-پلیسی	۱۳.....	مقدمه
۴۴.....	ژانرهای تلفیقی	۱۵.....	بخش اول: ژانرهای گونه‌های نمایشی
۴۵.....	مقدمه	۱۵.....	مقدمه
۴۷.....	فصل اول: عوامل سازنده فیلم	۱۷.....	فصل اول: ژانرهای تئاتر
۴۷.....	نویسنده	۱۷.....	تراژدی
۴۸.....	تهیه‌کننده	۱۹.....	کم‌دی:
۴۸.....	کارگردان:	۲۲.....	گروتسک:
۴۹.....	مدیر تولید:	۲۲.....	اُپرت:
۴۹.....	مدیر تدارکات:	۲۳.....	بورلسک:
۵۰.....	مدیر صحنه:	۲۴.....	وودویل
۵۰.....	مدیر فیلمبرداری:	۲۷.....	فصل دوم: ژانرهای سینما
۵۰.....	منشی صحنه:	۲۷.....	ژانر ملودرام: زندگی زیباست
۵۰.....	طراح صحنه:	۲۹.....	ژانر جنگی: فرزند واقعیت تلخ
۵۱.....	طراح لباس:	۳۱.....	ژانر گنگستری: خون، گلوله
۵۱.....	طراح گریم:	۳۲.....	ژانر وسترن: هویت غرب
۵۲.....	طراح نور:	۳۴.....	ژانر علمی-تخیلی: سفر به ماوراء
۵۲.....	صدابردار:	۳۵.....	ژانر حماسی-تاریخی: قهرمان‌گرایی
۵۲.....	تدوین‌گر:	۳۷.....	ژانر وحشت: لذت وحشت
		۳۹.....	ژانر موزیکال: پایان خوش

تفاوت‌ها و شباهت‌ها در طراحی لباس	آهنگساز: ۵۲.....
(نمایش تئاتر زنده با تله تئاتر) ۹۰.....	بازیگر: ۵۳.....
فصل دوم: تلویزیون ۹۵.....	فصل دوم: مراحل تولید ۵۵.....
گروه کودک و نوجوان ۹۸.....	۱- مرحله پیش تولید ۵۵.....
گروه اجتماعی ۹۹.....	مراحل کارطراح لباس ۵۶.....
نمایش‌های تخیلی ۱۰۰.....	انتخاب و خرید پارچه و ملزومات لباس ۵۹.....
مسابقات و گروه‌های ورزشی ۱۰۱.....	تهیه مود بورد ۶۱.....
اجرای موسیقی ۱۰۳.....	برش لباس ۶۱.....
گروه فیلم و سریال ۱۰۴.....	پرو لباس ۶۳.....
فصل سوم: سینما ۱۰۵.....	کهنه کردن لباس ۶۴.....
طراحی لباس در سینما ۱۰۶.....	۲- مرحله تولید (اجرا یا ضبط) ۶۶.....
شباهت‌ها و تفاوت‌ها در طراحی لباس در	۳- مرحله پس از تولید ۶۸.....
تئاتر، تلویزیون و سینما ۱۱۱.....	ارتباط طراحی لباس با صحنه، نور و گریم ۶۸.....
تئاتر: اکسپرسیون ۱۱۱.....	فصل سوم: تلویزیون و سینما ۱۱۱.....
تلویزیون: رئال ۱۱۲.....	مقدمه ۷۷.....
سینما: سوپرنرال ۱۱۳.....	فصل اول: تئاتر ۷۹.....
بخش چهارم: شخصیت‌پردازی در طراحی لباس	مقدمه ۷۹.....
صحنه ۱۱۵.....	تئاتر کلاسیک ۸۱.....
مقدمه ۱۱۵.....	قوانین تئاتر کلاسیک ۸۱.....
فصل اول: شخصیت و شخصیت‌پردازی ۱۱۷.....	تئاتر رومانتیک ۸۲.....
۱- کنشگر ۱۱۷.....	تئاتر رئالیسم ۸۳.....
۲- بازیگر ۱۱۷.....	تئاتر ناتورالیسم ۸۳.....
۳- نقش ۱۱۸.....	تئاتر اکسپرسیونیسم ۸۵.....
تعریف شخصیت ۱۱۸.....	تئاتر سمبولیسم ۸۵.....
اصول شخصیت‌های تئاتری ۱۲۰.....	تئاتر سوررئالیسم ۸۷.....
فصل دوم: نقش فرم در طراحی لباس صحنه ۱۲۳.....	تئاتر پوچی ۸۷.....
طراحی لباس با توجه به خصوصیت‌های	تئاتر دادائیست ۸۸.....
شخصیت ۱۲۴.....	نقش طراح لباس در بیان شخصیت در تئاتر ۸۹.....

نقاب یا ماسک	۱۹۸
پوشش های پا (کفش)	۲۰۲
زیورآلات و جواهرات	۲۰۴

بخش هشتم: مقایسه تطبیقی طراحی لباس ۲۰۷

مقدمه	۲۰۷
مقایسه ۳ تئاتر براساس نمایشنامه شاه لیر	۲۰۷
شخصیت های نمایشنامه	۲۰۸
درباره نمایشنامه شاه لیر:	۲۰۹
پرده اول:	۲۱۱
شاه لیر	۲۱۳
دختران شاه لیر	۲۱۵
شخصیت دلچک:	۲۲۰
پرده اول	۲۲۲
صحنه چهارم (تالاری در قصر)	۲۲۲
پرده سوم:	۲۲۴
صحنه دوم (همان بیابان)	۲۲۴
پرده چهارم:	۲۲۵
صحنه نخست (بیابان)	۲۲۵
پرده پنجم:	۲۲۷
صحنه سوم (اردوگاه انگلیسی ها در	
نزدیکی دورو)	۲۲۷
پروژه های اجرایی	۲۲۹
لیست پروژه ها:	۲۳۰
فهرست منابع	۲۵۱
فهرست منابع و مآخذ	۲۵۱
فهرست منابع تصویری	۲۵۲
فهرست سایت های اینترنتی	۲۵۳

- خطوط منحنی و شکسته	۱۲۴
- خطوط عمودی و افقی	۱۲۵
- خطوط نقش دار و چهارخانه	۱۲۶
- فرم های اکسپرسیون در طراحی لباس	۱۲۸

فصل سوم: نقش رنگ در طراحی لباس صحنه ۱۳۱

معنای رنگ و تأثیر آن در شخصیت پردازی	۱۳۵
معنای ساختاری: وقفه ای در آرامش	۱۳۷
معنای ساختاری: خستگی، استهلاک	۱۳۹
ترکیب های چندرنگی	۱۶۰

فصل چهارم: جنس پارچه در طراحی لباس

صحنه	۱۶۳
- مخمل	۱۶۵
- پارچه های طلایی و قهوه ای	۱۶۷
- پارچه های کتان و چرم	۱۷۰
- پارچه های براق و درخشان	۱۷۲

بخش پنجم: لباس های تاریخی ۱۷۷

مقدمه	۱۷۷
-------------	-----

فصل اول: برش و اندازه گیری لباس های قدیمی ۱۷۹

لایه گذاری	۱۷۹
برش و دوخت لباس های قدیمی	۱۸۱
فصل دوم: ساخت لباس های رزمی	۱۸۳
استفاده از مانکن برای ساخت زره	۱۸۴
ساخت کلاه خود	۱۸۸

فصل سوم: ملحقات لباس ۱۹۳

تاج	۱۹۳
شیوه های ساخت تاج	۱۹۴

پیش‌گفتار

سپاس بی‌کران خداوند جان را سزااست که در همه حال بخشنده و مهربان است و همواره یاری‌رسان و راهنمای تمامی کسانی است که در جستجوی روشنایی و حقیقت هستند.

در طول سال‌ها تجربه کاری‌ام به عنوان طراح لباس صحنه در تلویزیون، سینما و تئاتر نکاتی را آموختم که شاید در هیچ کتاب و کلاسی نمی‌توانستم این‌طور دقیق و کامل آموزش ببینم. هرچه پیش‌تر می‌رفتم به نکات ریزتر، ظریف‌تر و حرفه‌ای‌تری دست پیدا می‌کردم. استادان من در این راه پیش‌کسوتانی در امر طراحی صحنه و لباس، کارگردان‌ها، خیاط‌های با سابقه، مسئولان لباس، گویمورها و نورپردازانی بودند که با صبر و حوصله به من آموختند که چگونه یک طراح لباس حرفه‌ای باشم. چگونه با مسائل و مشکلات کار دست‌وپنجه نرم کنم و از زیر فشار کار پیروز بیرون بیایم. شاید هیچ‌کدام از این افراد به‌طور مستقیم به من آموزشی ندادند یا کتاب و مستنداتی را برای راهنمایی به من معرفی نکردند ولی همواره کار و استقامت‌شان مانند یک مربی، راهنمای من بوده، هست و خواهد بود.

این کتاب را شاید بتوان چکیده تجربه‌های من از تمامی آن دوران دانست. تمامی طراحی‌های لباس برای صحنه در داخل کتاب شامل طرح‌هایی است که برای مجموعه‌های مختلف تلویزیونی و سینمایی اعم از برنامه‌های کودک و نوجوان، سریال‌های خانوادگی، برنامه‌های طنز و اجتماعی طراحی و اجرا کرده‌ام.

ابتدا جا دارد از تک‌تک افراد خانواده‌ام سپاسگزار باشم که همواره راهنما و مشوق من بوده‌اند، سپس قدردان زحمات تمامی افرادی هستم که در این سال‌ها افتخار همکاری با آن‌ها را داشته‌ام. در اینجا لازم می‌دانم از دوستان و همکارانم در سازمان صدا و سیما تشکر ویژه‌ای کنم. در بخش طراحی صحنه و لباس: هاید زمانی، مریم صدیق، شادروان ماندانا هوشیار، حسن سروندی و محسن صانعی. پیش‌کسوتانم: فرمهر کرمانی، حمیده نوبری، المیرا صباحی، رحیمه صباحی، فریده توفیقی، پروانه طیفوری، نیلوفر محلاتی،

شهلا فرشچی، نازنین قزاق نوری، لیلی لشکری، مهدی دولو، بیژن حدادی، کیهان مرتضوی، محمد رایکا و برادر عزیزم داریوش قاسمیان دستجردی. از کارگردانانی نظیر: شیرین جاهد، ناهید محمدیان، اسدالله ایمن، مهران آزاده، مسعود فروتن، مهدی علی احمدی، داریوش کاردان، شادروان مهرداد خسروی، امیرامیرپور، محمد دستگردی، پیمان کوشایی، محمد حسن زاده و... که همواره راهنمایانم بودند. در بخش خیاطی و آرشیو لباس: فروزان توحیدی، شیرین حضرتی، فاطمه احمدی، آقایان پورعلی اکبر، فراهانی، عبدالحی، کبیری و جلایی. در بخش تهیه کنندگان و عوامل تولید و تدارکات: آقایان جهانی مقدم، آسوده، آزادان، حمید آفتاب آذری، امیرمنصور مرعشی و حسن جوزانی. در بخش گریمورها: خاطره خاشعی، ناهید عضدی، محمد حاتمی، آقایان کوچکی، اسدی، شعبانی و خلج. همچنین بازیگران و دیگر دوستان و همکارانم در بخش های مختلف که اگرچه نامشان را نبرده ام، ولی همواره یادشان برایم گرامی و محترم است. امیدوارم هرگونه نقص و کاستی را در نگارش این کتاب بر من بخشیده و همچنان بتوانم از راهنمایی این عزیزان استفاده کنم.

بروانه قاسمیان دستجردی